

דפ רשע

בין הדף היומי ופרשת השבוע

איש כי יפליא

נעמוד על קווי דמיון נוספים בין הנזיר מהדרום לאבשלום.

על פי המשנה בסוטה אבשלום נתגאה בשערו לפיכך נתלה בשערו (סוטה א, ח). בסיפור המרד אבשלום ברח מירושלים דרומה לחברון כדי לנהל את המרד נגד דוד שבירושלים (שמואל ב טו, ז-ט) כמו הנזיר, שגם הוא עולה מהדרום לירושלים.

אבשלום ירד לדרום אך לא רק בשביל לתכנן את המרד אלא אומרים חז"ל כדי לקיים את נדריו לה', שהיו אלו נדרי נזירות (עפ"י הגמרא בנזיר ד ע"ב).

התגברות יצרו של הנזיר אירעה כאשר רצה לשאוב מים מן המעיין, מקום המלכת מלכי שושלת בית דוד.

דומה כי הסיפור המובא בגמרא בהקשר של הדיון האם נזיר חוטא או לא, מוכיחה את יכולת התשובה, יכולת התיקון. ההשוואה והדמיון לאבשלום ולדוד, באה אולי ללמוד כי בו במקום ובאותו מעשה שאדם חטא, אדם גם יכול לתקן.

היופי אינו דבר פסול, אם יש הכרה שהוא לא של האדם אלא מאתו יתברך ומילא אינו מהווה מקור לגאווה.

בפרשתנו פרשת נשא דוגמה נוספת לשימוש דואלי ביופי. בפרשת סוטה אומר רש"י על המים 'מים קדושים' שפרשת סוטה נמחית דווקא ממי הכיור שהיה מצופה במראות הצובאות ששימשו את בנות ישראל במצרים. על פי המדרש: "אמר רבי שמעון בר חלפתא: מה היו בנות ישראל עושות? יורדות לשאוב מים מן היאור והקב"ה היה מזמין להם דגים קטנים בתוך כדיהן והן מוכרות ומבשלות מהן ולוקחות מהן יין והולכות לשדה ומאכילות את בעליהן שם שנאמר 'בכל עבודה בשדה' משהיו אוכלין ושותין נוטלות המראות ומביטות בהן עם בעליהן זאת אומרת אני נאה ממך וזה אומר אני נאה ממך ומתוך כך היו מרגילין עצמן לידי תאוה ופרין ורבין והקב"ה פוקדן לאלתר וכו'". (תנחומא פרשת פקודי אות ט)

האשה הסוטה קלקלה לאחר ולא לבעלה לכן תיבדק דווקא בכיור.

פרשת נזיר מופיעה בפרשה יחד עם קרבנות הנשיאים. לאחר שלמדנו כי פרשת הנזיר מהדרום מלמדת על כח התיקון ניתן לומר כי זהו גם אולי הקשר לפרשת נשיאים: "אמר רבי נתן מה ראו נשיאים להתנדב תחילה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחילה? אלא כך אמרו נשיאים: יתנדבו ישראל מה שמתנדבים ומה שמחסרים אנו משלימים. כיון שראו נשיאים שהשלימו ישראל את הכל: "והמלאכה היתה דים" (שמות לו ג) אמרו נשיאים: "מה עלינו לעשות?" והביאו את אבני השהם, לכך התנדבו כאן (ככלות הקמת המשכן), תחילה. למרבה הפלא באותו מקום שהנשיאים 'פיספסו' שם הם מתקנים. 'איש כי יפליא'.

שבת שלום.

השבוע במסגרת לימוד הדף היומי החלנו בס"ד מסכת נדרים.

המסכת קשורה עם המסכת הבאה אחריה, מסכת נזיר, עוד מהמשנה הראשונה, כאשר הגמרא בדף ג' ע"א אומרת שכינויי נדרים וידות נדרים כנדרים נלמד מנזירות.

אנו פוגשים שוב את הנזיר בדף ט' בסיפורו המפורסם של הנזיר מהדרום ושמעון הצדיק וכך מספרת הגמרא: "דתניא אמר (רבי) שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחד פעם אחת בא אדם אחד נזיר מן הדרום וראיתיו שהוא יפה עיניים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים אמרתי לו בני מה ראית להשחית את שערך זה הנאה אמר לי רועה הייתי לאבא בעירי הלכתי למלאות מים מן המעיין ונסתכלתי בבבואה שלי ופחז עלי יצרי ובקש לטורדני מן העולם אמרתי לו רשע למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך במי שהוא עתיד להיות רמה ותולעה העבודה שאגלחך לשמים מיד עמדתי ונשקתיו על ראשו אמרתי לו בני כמוך ירבו נזירי נזירות בישראל עליך הכתוב אומר איש כי יפליא לנדור נזיר להזיר לה". (במדבר ו-ב)

בתלמוד ירושלמי מסכת נדרים פרק א הלכה א גירסה קצת שונה ובעיקר תוספת תיאור לאותו רועה שמזכירה לנו רועה אחר.

"אמר שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר אלא אחד פעם אחד עלה אלי אדם אחד מדרום וראיתיו אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו מסודרות תילי תילים....."

כמובן שדמות הרועה, האדמוני ויפה העיניים מאד מזכירה לנו את דוד המלך ומה לדוד ולנזירות?

נראה שדמותו של הנזיר מהדרום מבוססת על דמותו של אבשלום הנזיר, בנו של דוד. גם אבשלום, כמו הנזיר יפה תואר' "וּכְאֲבִשְׁלוֹם לֹא הָיָה אִישׁ יָפֶה בְּכָל יִשְׂרָאֵל לְהֵלֵל מְאֹד מִכָּף רִגְלוֹ וְעַד קִדְקֵדוֹ לֹא הָיָה בּוֹ מוֹם" (שמואל ב יד, כה).

הביטוי ליופיו של אבשלום הוא שערו, כפי שמעיד הפסוק "וּבְגַלְחוֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְהָיָה מְקַץ יָמִים לְיָמִים אֲשֶׁר יִגְלַח כִּי כָבֵד עָלָיו וְגַלְחוֹ וְשָׁקַל אֶת שְׁעָרָאֲשׁוֹ מֵאֲתָיִם שְׁקָלִים בְּאֶבֶן הַמֶּלֶךְ".